

0115-63

Minuut van een brief van de substituut-richter
Dr. Stumph aan de Heer van Lichtenvoorde
betreffende het sluiten van de rooms katholieke
kerk ingevolgde het placaat van de Staten van
Gelderland van 13 november 1719, 1720

Hooch en Welgetr. Hoofd

Genadigste Heer:

Hoffbe met schuldig respect ontferpen. U Excell. Missive van den 26 Januarij met het bijgezogde Advijs en Ordes niet gemangueert hebben. aan mijn plicht om deselve eerder te beantwoorden, maar vermits den inhoud van deselve voor mij is van de uijterste Consideratie, so hebbe daer in niet kunnen doen voor dat over dat Advijs gevraagd hadde het Advijs van onse Lands en Statutaire Wetten en andere Rechtsgeleerden, en dienvolgents so moet de vrijpostigheid nemen, om op U Excell. Missive en bijgezogde Advijs met Orde te antwoorden, eerst het factum unde questio klaar voor te stellen, wanneer het recht van selfs volgen sal.

Het Factum bestaat dan hier in;

Dat de Souveraine overheijt deser Landen door t Hoff Provisionaal van Gelderland aan alle officieren deser greveschap en in spruce ook aan die van Lichtenvoort hebben doen schrijven sul dato den 13 Novemb. 1719; om alle Paapsche Exeritie van godsdienst te stremmen, ~~te~~ alle goddente Personens absolute te elimineren, en de Kerken toe te sluyten.

Dit is een Waarschijt U Excell. befont, also copie van die Ordes aan U Excell. togesenders.

Ten gevolge van die Ordes iek ratione officii des

Paapsche Kerke binnen Ligtvoorde, waer in een Mon-
nich genaamt W. Felner sijt het Clooster Swilbroech
als Pastor agende, te reguleren, de Keuren later toeragen-
ten, en een den Monnich gordonneert sig nae d'Orde
der Heeren Staten deser Provintie, te reguleren, en in specie
gheer dienst nae de Roomsse wijse, meer te doen

Desse Waerheit twijffel niet of sal mede in Confesso
moeter. weeten, als dependende van d'Exercitie van
mijn officie, waerin moet gelove meriteren, oof tens
overloet volkomen bewijsselijc.

Dat de Saecul. dus staande, eniger tijdt daer nae vernom-
men, dat den Monnich Felner niet alleen niet nae
sijn Klooster vertoefen, maar ter Contrarie publiceelijc
de Misse en andere Roomsse Ceremonien exercierde.

Ich al weder ratione officii op den 30 December 1717
mij verzoegt hebbe, in het Huys waar in de Roomsse
Kerke is, en den Monnich woonde, en bevonden dat desel-
ve Keuren der Paapsche Kerke so ick publice auctorita-
te hadde laten teag toeragen, weder opengebrouwen
waren, datter jmediaat voor mijn aencomen de Misse
was gecelebreert, dat de Menschen so daer in gepistrecht
in mijn aensien sijt de Kerke drongen, dat selvs nog
ligt in de Kerke sig, maar juist den Mispriester voor
den altaer niet atrappierde, maar dat die soe effer voor
mijn aencomen in dat Quartier van het Huys waer in hij
woonde quatsieret, en sig van sijne so genoemde Misse
Keuren ontsoen hadde.

Dat ich daer op den Monnich gevraegt waerom, of op
wiens ordere hij de Kerke gopent in daer in dienst
gedaan.

Hij Monnich sog dat gebreken der Kerke nog het
Dunst

Dunst door in desel. niet jnegeert, maar alleen gesegt
dat sulx gedaan op ordere van Ulxelt of op ordere van
de Rjter mijnen Vaeder

Desse waerheiten relatien ick voor arit ratione
officii en waer in mijn selas moet gelooff
meriteren nae de Leere van Sim: van Leeuw.
Cens: forens: part: 2. lib: 3. Cap: 9.

En wort ratione Circumstantiarum naerder
bevestiget door de Conschappen een Ulxelt.
hij mijn vorige berigt van den 12 Januarij
sub en nog naerder door d'Ed-
lijche Verflaringen hij by sub

Waer omtrent ick in parenthesi hij by moet crinneren
dat het den Regtskenneren onser Statutaire wetten ter
sober voorfont, dat den Adviseur in sijn advies dierft
te critiseren als of de bewijss tot dese facta ter
laeter tijt belegt, en dat de fiscus in judicio instrue-
tus hadde moeten compareeren, en niet ex post
sijne bewijss lichten.

Also sulx verquere Stellinge des adviseurs, en waer door
so t schijnt Ulxelt in sijne Mispive oof geabuseert is, heer
sprijkt sijt en forens infunde van onse Statutaire
wet, als welcke in het Nieuwe Reglement art: 43 al,
des disponeert.

De Procuratores fisii, wiltende jemant actioneren over een civile
breueke, sullen geen informationen mogen nemen, nog Conschap-
pen lichten tot laste van den Delinquant, wort en alre deselvs
de claghte of delict font te ontfermen, maar sullen gehouden
sijn hare claghte naest en bloot in te dienen, wannor den
Beslaghe het delict gestindigende, brin de Boete van
Landheghe sal betalen wegens de kosten eenen guld: 16 st.

te verdijlen als van outs, loog binval bij de flagte
font te ontfeanen, te sullen, als dan eerst de nodige
informatien dur over gesamen worden, tot laste van den
Beslaagte, ja die hij in de sacche font te succumbereen

Door welke sijn dispositie van onse Lantswetten
waer van het niemant groot of slijn gootlooft is
en hair breet te wijchen, dan hopende dat u' excell.
sal gediscreet, en voor et den voorbeuigen. advisant
uit sijn deulinge sal te recht getrogt worden

So sal ik voort gaen en seggen

Det ik die Arrogantien van dien Monnich in het
getreueken der Paapsche Kercke, en t reuereren van
sijner paapschen Godsdienst tegen so sijt gedruecte
uit voorlijse dispositie van den Souuerain niet onjaniz
mauertreut kunnen laten passeren, sonder mij selft
aen een scharp veruoly van de Mumbour deser Landschap
en also aen een scharp censures onderkenig te maken

So hebbe dog met dien veruoly wel willen inhouden op
kope van betere tijden of Mulder dispositie van de
Heren Staten deser Prouincie

1. Dog die niet inhomende maer ter contrarie aen mij
nauwer voorgefomen, haet Et Mogē naderre resolutie
tot het wheren van alle godente. Roomsche loottes
tijden

2. Door de tijd van het perpetreren van het delict als
voorgevallen den 31 Xber 1719. sijtens verloop van een
jaar en ses weechen te Louden, waer meede andersints sodan
ne flagten souden kunnen gediscreet worden gepredic
breet te zijn.

3. En dan Derdens om mij per consequentiam niet plichtig

te maken aen een celarie van de Mumbour deser
Lantschap, dat de placaten en rescripten des Souuerain
vinnen dutes lants niet na. behoren gexequieet
jumeer niet sijtens verloop gehouen.

So bin om die 3 Pedenen genoodsaent den Monnich
op den 10. Janu. 1719. tot te- of-ontfeantepse
nomini sijn te doen citeren ingevolge den bover
gallegerden text Lantswetens.

Waertijch lince met de jotentie om te veruoluen
dat de sacche niet wijst gepredicteert, en om na
confessie u' excell. de straffe over te geseen

Niet kunnen de duchen of dromen dat een Monnich
van die impudentie soude weesen om te ontfean
nen waerheden die ik selft bij overlijnginge, wist dat
in der saet in facto so bestonden, als bij mijn verlaet,
en daer sijt geformeerde. sijnpele. flagte van den
fiscaal vermeld.

Nog veel minder dat eenen de crimine publicus besent
Maer den Monnich nog van die eer vergetene impudentie
sijn souw weesen om mij daer in ter gekingder banken
lat in pleno iudicio & in ipso executio officii niet
alleen te seggen dat geen ligen schryven, maer
dat het geene ik tot sijn beschuldinge, quam ratione
officii in iudicio, te relateren gelogen was, en also
mij publice te kenten liepen.

Welk factum dan selft bij den particalen Adviseur
in Confessio sijnde, Maer die sulx met een volen haert
maent te overlijngere, en geen injurie mij daer mede
aengedaen te sijn, menende te kunnen sijt sozigen

So vinde die sacche voor mijn eer en goeden Naams

So laside, dat niet alleen den Monnik daer over
liber, ^{in molten} ~~andere~~, en die injurie ad animam ^{id est} gevoeren
moeten

Nemae naar het prescripte Lantrechtens tit: 24 in
verbis

Sojment enigen loogers of legers officier in de Exeritie
sijnel snels injurieerde met woorden of werken, sal nae
qualiteijt der daefen, den anderen tot een exempel ges
trafft worden

Den Monnik in 2.º guld boete nemen moeten
En also hiet Ulxell: mijne wel die dat daer in
Ulxell: grootste Misnoegen slijnt te resideeren, en
dat Ulxell: sijn quota in die boete als eenen
bloet penning van sig slijnt te willen afwerpen

So hebbe mij te Meer genootsaakt gevonden tot recht,
verdinge van dat mijn door wetscheijden Heren
van ons Lant en Voorname Regtsgeleerden te. Wager
welke mij eenparig verflaren dat die boete niet
alleen met de hoogste vorge Competeert maar oock
aan uijtersten Civiel en gratieus in hoc reum statu
& Consideratis circumstantiis genomen

En wyl dan in desen alleen Controvert

1. off een Monnik op ordree van de hoge overkeijt
deser Landen verboden sijnde als Mispriester verden
te occuperen, en sijn sijnne publica auctoritate
gesloten of Sodanen Monnik eijgener auctoriteijt
vermag so een publica auctoritate gesloten
sijnne propria et privata auctoritate te openen,
en weder tegens het verbod misse te doen.

off

off sijnne Sodanen Monnik daer over strafbaar
is of niet.

2. off Sodanen Monnik voortwendende tot te openen
sijnne kerke en te praepde celebrare in dese lant
gens het tijtgevualte bevel van den Souverain
deser Landen permisse te helken van den Territo,
rielen Heer of desselft Rjster, dog by Monnik
sijnne permisse niet bewijende, niet als een
Luzenaar en calumniant moet gestraft worden.

3. off deser Monnik helker mij als Rjster en
Lantre: ten gerichte sittende en in pleno judicio
Verdrag te betenden slijgen, en dat mijn verlaet gelogen
was, en dat in geen lanten schryven souw, en
daer over in 2.º guld boete genomen sijnde, of
daer een wel of qualijch gedaen hebbe,

En het ^{galleen} van dese de die des 3 pointen of
hangt, of ik enig sinte Ulxell: besprijng
souw meriteren of niet

Dog in Sodanen de die geentint onderwerpen
sijn, een een partiael jovelevant, en ten
eeneemaal op abusive position, en verheeren
omwendingen des facti species geboude. Dewijst
van den Secretarius Stöman...

So verzoefte Ulxell: om permisse, dat dese
saefe so en als sijn voor geduceert, en so en
als waeragtig in facts leijt, met alle boue
menten so bij te bringe van den 1.º januarij
als bij dese gevogt met het advijt van
de Secretarius Stöman... en wat

Daerom bij brieven verwijst te. Jamen te mogen
overstenden aan het Hoff Provinciael van Gelder-
lant ten fine van finale decisie, wiltende
ik mij in cas van onverschoutlijkers ongelijk
mij hier genillig onderwerpen alle de straffen en
condemner so het Hoff Provinciael een mij deswe-
gen sal gelieven op te leggen. Nog ook aan
denre fante dat U Excell: mijne onschuld
in haer Co: Mog: ongetwyffelde absolutie
vindende, U Excell: mij tegen mijne tegenstree-
ven, en die mijne eer en goeder naam trog-
ten te beslaeden, en my mijn bedieninge
traagten moejelyk te maken wel sal geliev-
nen te Mainteneren en also mij voor alle
sleyngtinge en bespottinge, dat tegenstree-
ven wel willen deelen, Tullende ien ge-
lyc in deesen also in allen anderen nooyt
of nooyt ike doer als dat wel weet dat
de Wetten onder Jaden conform en tot maintien
van U Excell: hoge jurisdictie en tot Consecration
U Excell: Heerlykheit en het recht van dien sal
bestonden worden te behoren, hopende daer door
te verdienen dat mij met recht moge noemen

U Excell:

Alles onderdan: en alles
gehooftaamste Dienaer

